

25.2.2013

SISÄASIAINMINISTERIÖ

26.02.2013

INRIKESMINISTERIET

Sisäasiainministeriö

hare@intermin.fitimo.kerttula@intermin.fi

Sisäasiainministeriön poliisiosaston lausuntopyyntö SM066:00/2011 3.1.2013

**POLIISIASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ
EDUSKUNNALLE LAIKSI YKSITYISISTÄ TURVALLISUUSPALVELUISTA SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN
LIITTYVIKSI LAEIKSI**

Sisäasiainministeriö on pyytänyt Poliisiasiain neuvottelukunnalta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Poliisiasiain neuvottelukunta toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Esitys on lähtökohdiltaan oikean suuntainen. Oikeusturvakysymykset ja ihmisten asiallinen kohtelu on lakia säädettäessä otettava vahvasti esille. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki yksityisistä turvallisuuspalveluista. Laki korvaisi nykyisen yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain. Lisäksi esitetään säädettäväksi muutoksia poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annettuun lakiin sekä eräisiin muihin lakeihin.

Laki käsittäisi vartijoita, järjestyksenvalvojia sekä turvasuojaajia koskevat säännökset. Laki järjestyksenvalvojista samoin kuin muissa laeissa olevat järjestyksenvalvojan asetamista koskevat säännökset esitetään kumottaviksi.

Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että laki yksityisistä turvallisuuspalveluista on osoittautunut sisällöllisesti onnistuneeksi mutta esimerkiksi vartijan poistamisoikeutta koskevaa säännöstä voidaan pitää nykyisessä lainsäädännössä sisällöllisesti ongelmallisena. Sanamuodon mukaisesti tulkittuna poistamisoikeus muodostuu tarpeettoman laajaksi, joten uudistus on tältä osin tarpeellinen.

Turvasuojaustoimintaa koskevia yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain säännöksiä pidetään lakiesityksen perustelujen mukaan pääosin onnistuneina. Hyväksymistä edellyttävissä turvasuojaustehtävissä toimivien intressiryhmä ei vastaavalla tavalla ole pääteltävissä kuin vartijan ja järjestyksenvalvojan esim. työasusta, joten selvennystä tähänkin tarvitaan.

Myös järjestyksenvalvojia koskevaa lainsäädäntöä on lakiesityksessä pidetty kokonaisuutena sisällöltään onnistuneena. Suurimmaksi sääntelyn ongelmaksi on lakiesityksen

perusteluissa nimetty lainsäädännön tietynasteinen sekavuus: järjestyksenvallvoja koskevaa sääntelyä on hajallaan useissa eri laeissa. Tämä vaikeuttaa selkeän kokonaiskuvan saamista alan sääntelystä. Toimivaltuuksia koskeva sääntely perustuu myös osin viittaussäännöksiin ilman, että toimivaltuuksia olisi selkeästi kirjoitettu lakiin. Lakiuudistuksessa tämä ongelma poistuisi, joten uudistus on tältä osin perusteltu.

Ehdotettujen muutosten osalta poliisiasiain neuvottelukunta toteaa seuraavaa. Vartijoiden ja järjestyksenvallvojen toimivaltuuksia ehdotetaan täsmennettäväksi. Vartijalle esitetään muun muassa oikeutta vapauttaa rikoksen perusteella kiinniotettu henkilö eräin edellytyksin. Vartijan kiinniotto-oikeutta ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että vartija voisi tietyin edellytyksin poliisimiehelle luovuttamisen sijasta vapauttaa rikoksesta epäillyn kiinniotetun. Tarkoituksena ei olisi luopua kiinniotetun mahdollisesta rangaistusvastuusta, vaan tällaisissa tilanteissa poliisi esittäisi henkilölle rangaistusmääräysvaatimuksen jälkikäteen. Kiinniotetun vapauttaminen olisi poikkeuksellinen toimenpide ja vaatisi eräiden edellytysten täyttymistä. Vapauttaminen voisi joissakin tilanteissa olla olosuhteet huomioiden järkevin ratkaisu ja vartijan uusi oikeus siten perusteltu.

Vartijakoulutus pidennetään 100 tunnista 120 tuntiin, mikä on parannusta entiseen samoin kuin poliisin luvalla asetettavan järjestyksenvallvojan koulutus pidennys 132 tunnista 152 tuntiin. Koulutuksen lisääminen on hyvä ajatus. Esityksen perusteluissa todetaan, että koulutusjärjestelyt ovat osoittautuneet käytännössä toimiviksi ja nykyiseen lakiin perustuvilla järjestelyillä on pystytty takaamaan toisaalta koulutuksen riittävä taso ja toisaalta riittävän monipuoliset mahdollisuudet sen järjestämiseen.

Toiminnan valvonnan takia on järkevää, että järjestyksenvallvojoitoiminta ehdotetaan säädettäväksi luvanvaraiseksi eräin poikkeuksin ja että vartioimisliiketoiminta pidettäisiin edelleen luvanvaraisena.

Lakia poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että poliisilaitokset voisivat antaa toimeksiannon laissa tarkoitettujen vartijan tehtävien suorittamisesta myös turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalle erityisten tarkoin rajattujen edellytysten täytyessä. Tehtävissä voitaisiin käyttää vartijaksi hyväksyttyjä henkilöitä, jotka olisivat saaneet sisäasiainministeriön määrittämät vaatimukset täyttävän erityiskoulutuksen tehtävään. Poliisiasiain neuvottelukunta pitää tärkeänä kansalaisten oikeusturvan toteutumisen ja perustuslain 124 §:n hengen mukaisen toiminnan varmistamista yksityisten vartijoiden käytössä.

Lakiesityksessä todetaan, että pääsääntöisesti poliisin kiinniottamien päihytyneiden sekä pidätettyjen ja vangittujen henkilöiden vartioinnista vastaisivat kuitenkin edelleen valtion virkamiehet eli virkasuhteiset vartijat. Yksityisiä vartijoita voitaisiin käyttää myös samaan aikaan virkamiesvartijoiden kanssa.

Lakiesityksessä ehdotetaan myös, että järjestyksenvallvojalla olisi oikeus estää henkilön pääsy toimialueelleen tietyin edellytyksin, mutta ei velvollisuutta siihen. Järjestyksenvallvojan tekemä henkilön kiinniottaminen taas olisi luonteeltaan poikkeuksellinen toimenpide. Se tulisi kyseeseen silloin, kun henkilön poistumisen estäminen hänen luovuttamiseksi poliisille olisi välttämätöntä. Säilöönotto on lähtökohtaisesti pidettävä hyvin poikkeuksellisenä toimena. Toisaalta säilöössäpito-oikeudesta ei voida kokonaan luopua. Poliisiasiain neuvottelukunnan mielestä myös tässä toiminnassa on korostettava sekä toimenpiteen kohteena olevien kansalaisten että järjestyksenvallvojan oikeusturvan toteutumista.

Turvasuojaustoiminnan osalta ehdotetaan, että poliisin turvasuojaajaksi hyväksymälle henkilölle myönnettävä turvasuojaajakortti sidottaisiin henkilön työsuhteeseen turvasuojausliikkeessä tai tämän toimintaan hyväksymistä edellyttäviä turvasuojaustehtäviä suorittavana ammatinharjoittajana. Hyväksymistä edellyttävissä turvasuojaustehtävissä toimivan henkilön kanssa tekemisissä oleva taho voisi näin turvasuojaajakortista päätellä, kenen intresseissä turvasuojaaja toimii, mitä poliisiasiain neuvottelukunta pitää tärkeänä.

Poliisiasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja

Mika Kari

Poliisiasiain neuvottelukunnan sihteeri

Jorma Laitinen